

INSPIRATIONSPUNKTER

2. maj 2011

**Talepapir til åbent samråd i ERU alm. del den 3. maj 2011
– Samrådsspørgsmål AC af 6. april 2011 stillet af Orla Hav
(S) om reglerne for og håndteringen af aktionærlån.**

Spørgsmål AC:

På baggrund af artiklen ”Ingen straf for ulovlige lån” i Nordjyske Stiftstidende den 7. marts 2011 og en række andre artikler i Nordjyske Stiftstidende om samme emne bedes ministeren redegøre for de regler, der gælder og praktiseres i sager om ulovlige aktionærlån.

Svar:

[INDLEDNING]

Tak for invitationen til dette samråd og tak for ordet.

Jeg er blevet bedt om på baggrund af artikler de seneste måneder i Nordjyske Stiftstidende at redegøre for de regler, der gælder og praktiseres i sager om aktionærlån.

Jeg vil derfor først gennemgå de regler, vi har i Danmark om aktionærlån. Efterfølgende vil jeg komme ind på de påstande, der har lydt i de seneste måneders artikler i pressen. Til sidst vil jeg redegøre for administrationen af reglerne og vores indsats mod aktionærlån.

[REGLERNE OM AKTIONÆRLÅN]

Der er en lang række reguleringer og instanser, der medvirker til at undgå ulovlige aktionærlån:

- Først og fremmest indeholder dansk lovgivning et forbud.
- Selskabernes ledelse har et ansvar for at overholde denne lovgivning – og det forventer vi som udgangspunkt, at de gør.
- Så er der revisorerne, der efter revisorloven som offentlighedens tillidsrepræsentanter har et ansvar for at oplyse, hvis der indgår et ulovligt aktionærlån i en virksomheds regnskab. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og Revisortilsynet fører desuden kontrol med revisorerne arbejde.
- Endelig foretager Erhvervs- og Selskabsstyrelsen en stikprøve af de modtagne regnskaber for blandt andet at tjekke for ulovlige aktionærlån.

Jeg vil nu komme nærmere ind på de enkelte områder.

Den danske selskabslovgivning indeholder i modsætning til selskabsreguleringen i hovedparten af de andre EU-lande et forbud mod aktionærlån.

Det er selskabslovens § 210 til § 215, der regulerer forbuddet mod aktionærlån.

Vi vedtog de danske regler om aktionærlån i forbindelse med ændringen af selskabslovgivningen i 1982.

Formålet med reglerne er at beskytte kreditorerne mod, at selskabets ledelse og ejere bevilger sig selv lån, som kan påføre selskabet og dermed også kreditorerne tab.

Aktie- og anpartsselskaber må efter reglerne således hverken direkte eller indirekte yde lån til eller stille sikkerhed for sine ejere, sin ledelse eller den nærmeste familie.

Hvis et selskab alligevel, i strid med reglerne, yder lån, skal lånet betales tilbage til selskabet med tillæg af en rente.

Hvis lånet af forskellige årsager ikke kan betales tilbage, hæfter ledelsen personligt for det.

Der er nogle former for lån, der er lovlige, f.eks. udlån og sikkerhedsstillelse som led i almindelige forretningsmæssige dispositioner. Hvis f.eks. et ledelsesmedlem køber en fast ejendom, der har tilhørt selskabet, kan der indgå et sælgerpantebrev i handelen, hvis handlen er på normale vilkår med hensyn til kontant udbetaling, pantebrevets forrentning, afdrag og opsigelsesvilkår.

Selskabets ledelse har således det primære ansvar for at sikre, at der ikke optages ulovlige aktionærlån i virksomheden.

Revisorerne har efterfølgende visse forpligtelser i forbindelse med deres revision af selskabers årsrapporter, der har betydning i denne sammenhæng.

Efter erklæringsbekendtgørelsens § 7 har revisor pligt til i revisionspåtegningen at give supplerende oplysninger om overtrædelse af forskellige love. Hvis revisor derfor i forbindelse med sin revision af et selskabs årsregnskab bliver opmærksom på et ulovligt aktionærlån, skal revisionspåtegningen indeholde en særskilt oplysning om det, så offentligheden kan forholde sig til det.

I grove tilfælde er revisor ligeledes efter revisorloven forpligtet til at anmelde forholdet direkte til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Efter revisorloven følger såvel Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som Revisortilsynet generelt op på, hvordan revisorerne udfører deres arbejde, så også hermed er der foranstaltninger, der – om end indirekte – bidrager til at begrænse udbredelsen af aktionærlån.

Endelig fører Erhvervs- og Selskabsstyrelsen stikprøvevis kontrol med de modtagne årsrapporter for at konstatere åbenbare overtrædelser af forskellige love, herunder også tilstedeværelsen af aktionærlån i en virksomhed.

Der er således flere reguleringer og instanser, der modvirker ulovlige aktionærlån.

[NORDJYSKES PÅSTANDE OG EN AFVISNING HERAF]

Nordjyske har i en række artikler beskrevet og kritiseret Erhvervs- og Selskabsstyrelsens indsats på området. Jeg vil her kommentere nogle af disse forhold.

Eksempelvis har der været en artikel med overskriften ”Højesteret uden effekt”.

I artiklen anklages styrelsen for ikke at følge en dom fra Højesteret.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Højesteret ved en dom i 1994 har fastsat bødeniveauet for ulovlige aktionærlån.

Herefter straffes ulovlige aktionærlån, hvor der er sket domfældelse, med en bøde på 5 pct. af lånet med tillæg af lovpligtige renter. Hvis lånet imidlertid er betalt tilbage inden for den 6-ugers frist, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har givet for tilbagebetaling af lånet til selskabet, så er bøden på 2,5 pct.

Et lån på 1 mio. kr. medfører således en bøde på 50.000 kr., hvis lånet endnu ikke er betalt tilbage i selskabet.

Jeg må her understrege, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter den nuværende lovgivning ikke har mulighed for at udstede administrative bøder.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan alene melde forholdet til politiet samt kræve lånet tilbagebetalt.

Et aktionærlån kan således kun straffes med bøde efter en konkret domfældelse ved domstolene.

Artiklen antyder også, at det skulle være generelt, at styrelsen ikke griber ind over for aktionærlån på f.eks. 1,4 mio. kr.

Så firkantet er det ikke.

Det lån på 1,4 mio. kr., der henvises til i artiklen, blev konstateret i en anden sammenhæng og var på det tidspunkt allerede tilbagebetalt. Dermed fandt styrelsen ud fra en konkret vurdering ikke anledning til at politianmelde forholdet.

I artiklen med overskriften "Ulovlige lån i årevis" vurderer professor Lars Bo Langsted fra Aalborg Universitet, at lovgiverne – med den lov, der i 1994 forpligtede Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til stikprøvevist at kontrollere de modtagne årsrapporter – forventede, at styrelsen reagerede, når den ved en stikprøve konstaterede et ulovligt aktionærlån.

Loven pålagde udelukkende Erhvervs- og Selskabsstyrelsen at gennemføre en stikprøvevis kontrol af de modtagne årsrapporter.

Loven gav samtidig styrelsen mulighed for at gribe ind overfor konstaterede overtrædelser.

Men loven tog ikke – som øjensynligt forudsat af Lars Bo Langsted – stilling til, hvordan styrelsen skulle prioritere sine ressourcer og dermed, i hvilket omfang styrelsen skulle reagere.

Styrelsen har ikke mulighed for at skride ind over for alle ulovlige aktionærlån i Danmark. Det ville være helt urealistisk.

Men der er som nævnt en række regler og pligter i lovgivningen. Og i sidste ende skulle disse gerne medføre, at de ulovlige lån bliver tilbagebetalt, og at forholdet – hvis sagen er tilstrækkelig grov – bliver anmeldt til politiet.

[ERHVERVS- OG SELSKABSSTYRELSENS ROLLE OG KONTROL]

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er ikke forpligtet til at kontrollere alle årsrapporterne. Årsregnskabsloven foreskriver alene at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal foretage en stikprøvekontrol af de modtagne årsrapporter.

Jeg mener heller ikke, at det vil være en hensigtsmæssig brug af vores ressourcer at kontrollere alle årsrapporter, da langt størstedelen af alle danske virksomheder driver deres virke helt efter bogen.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens primære opgave i forhold til årsrapporterne, som danske selskaber skal indsende, er at offentliggøre dem, så de er til rådighed for alle.

I Danmark er alle selskabers årsrapporter offentligt tilgængelige, fordi alle interesserede parter skal kunne få et overblik over en virksomheds økonomi og øvrige forhold.

Via årsrapporterne kan pengeinstitutter og andre kreditorer konstatere, om en del af virksomhedens egenkapital i form af ulovlige aktionærlån er overført til virksomhedens ejere eller ledelse, ligesom eventuelle investorer kan finde ud af, om et selskab kunne være det helt rigtige at satse sine penge på.

Den almindelige, interesserede borger, interesseorganisationer og pressen m.v. har også adgang til at orientere sig i et selskabs økonomiske forhold via de offentligt tilgængelige årsrapporter.

Herudover udtager styrelsen i overensstemmelse med årsregnskabsloven via stikprøver en række årsrapporter for bl.a. at se, om der er revisionspåtegninger, herunder revisionspåtegning om aktionærlån.

Hvis Erhvervs- og Selskabsstyrelsen konstaterer, at et selskab i strid med reglerne har ydet lån til en ejer eller et ledelsesmedlem, kræver styrelsen af selskabets ledelse, at lånet skal tilbagebetales med de lovpligtige renter.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har tidligere haft en vejledende minimumsgrænse, hvor styrelsen ikke stillede krav om tilbagebetaling.

Styrelsen vil ikke længere operere med en sådan minimumsgrænse.

Fremover vil det således være sådan, at hvis styrelsen konstaterer et ulovligt aktionærlån, der ikke er betalt tilbage, så vil styrelsen altid stille krav om tilbagebetaling til selskabet, og dette vil gælde uanset lånets størrelse.

Ud over at stille krav om tilbagebetaling, anmelder Erhvervs- og Selskabsstyrelsen under skærpede omstændigheder også forholdet til politiet. De skærpede omstændigheder kan bl.a. være lånets størrelse, eller at der er tale om gentagende tilfælde af aktionærlån.

Baggrunden for, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsens primære sanktion ved ulovlige aktionærlån er tilbagebetaling hurtigst muligt, er, at det er afgørende for selskabets kreditorer, at de udlånte penge kommer tilbage til selskabet, hvor de hører hjemme.

Men dernæst har styrelsen jo heller ikke hjemmel til at udstede administrative bøder.

Jeg finder imidlertid, at for alle konstaterede aktionærlån, bør der være en sanktion.

Jeg har derfor bedt mine embedsmænd om at undersøge muligheden for at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan udstede administrative bøder i forbindelse med konstaterede aktionærlån.

Jeg skal slutteligt bemærke, at det er virksomhedernes ledelse, der har ansvaret for at overholde loven, og hermed også aktionærlånsreglerne.

[EN FOKUSERET INDSATS MOD AKTIONÆRLÅN]

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har i samarbejde med SKAT gennemført en fokuseret indsats mod aktionærlån.

Det er sket som et led i styrelsens risikobaserede kontrolstrategi. Et af hovedelementerne i en risikobaseret kontrolstrategi er bl.a., at man udtager forskellige fokusområder, hvor man gør en særlig indsats for at afsløre ulovligheder.

Det betyder kort sagt, at man fokuserer på de områder, hvor det vurderes, at det er muligt at opnå den største effekt.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har derfor i de senere år haft særlig fokus på regnskaber fra ejendomsselskaber og regnskaber, der er ”revideret” af ikke godkendte revisorer. Og nu også på ulovlige aktionærlån.

Den fokuserede indsats siden 2010 har indtil nu resulteret i anmeldelse af 110 ulovlige aktionærlån til politiet på et samlet beløb omkring 220 mio. kr.

Jeg kan her nævne, at styrelsens indsats mod ulovlige aktionærlån fortsætter i 2011, hvilket jeg er meget tilfreds med.

[OPSAMLING OG AFRUNDING]

Afslutningsvis vil jeg således gerne understrege, at der er et forbud mod aktionærlån i Danmark, og at det er virksomhedsledelsens ansvar at overholde loven.

Derudover gælder det, at revisorerne skal påtegne, hvis der er ulovlige aktionærlån i et selskab, således at alle regnskabsbrugere kan få kendskab til det. Revisor skal i grove tilfælde anmelde sagen til politiet.

Derudover har Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i samarbejde med SKAT haft særligt fokus på ulovlige aktionærlån.

Jeg er meget tilfreds med, at der ikke længere arbejdes med en minimumsgrænse, og vil undersøge muligheden for, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan udstede administrative bøder.

Tak for ordet.